

Resebrev Nr 93

29 juli–8 augusti 2006

CYKELTUR LÄNGS FLODERNA WERRA, ULSTER & FULDA i HESSEN & THÜRINGEN, TYSKLAND

Den första av en lång rad cykelturer i Tyskland med vännen Reinhard från Bielefeld. Denna gång längs floder i centrala Tyskland genom två mycket olika delstater, den ena (Hessen) som varit del av Västtyskland, och den andra (Thüringen) varit del av DDR. Underbara natur- och kulturupplevelser liksom besök till idel beundransvärda vackra medeltida städer såsom Hannoversche Münden, Sooden, Kreuzburg, Eisenach, Geisa, Vacha och Fulda. Fantastiskt utbyggt cykelvägnät i landet. Efter denna pionjärtur har vi genomfört flera andra cykelresor, längs floderna Oder och Neisse från Östersjön till tjeckiska gränsen, längs Donau från källorna i Schwarzwald till Passau, längs Weser, längs Elbe och senast (2019) längs Saar och Mosel.

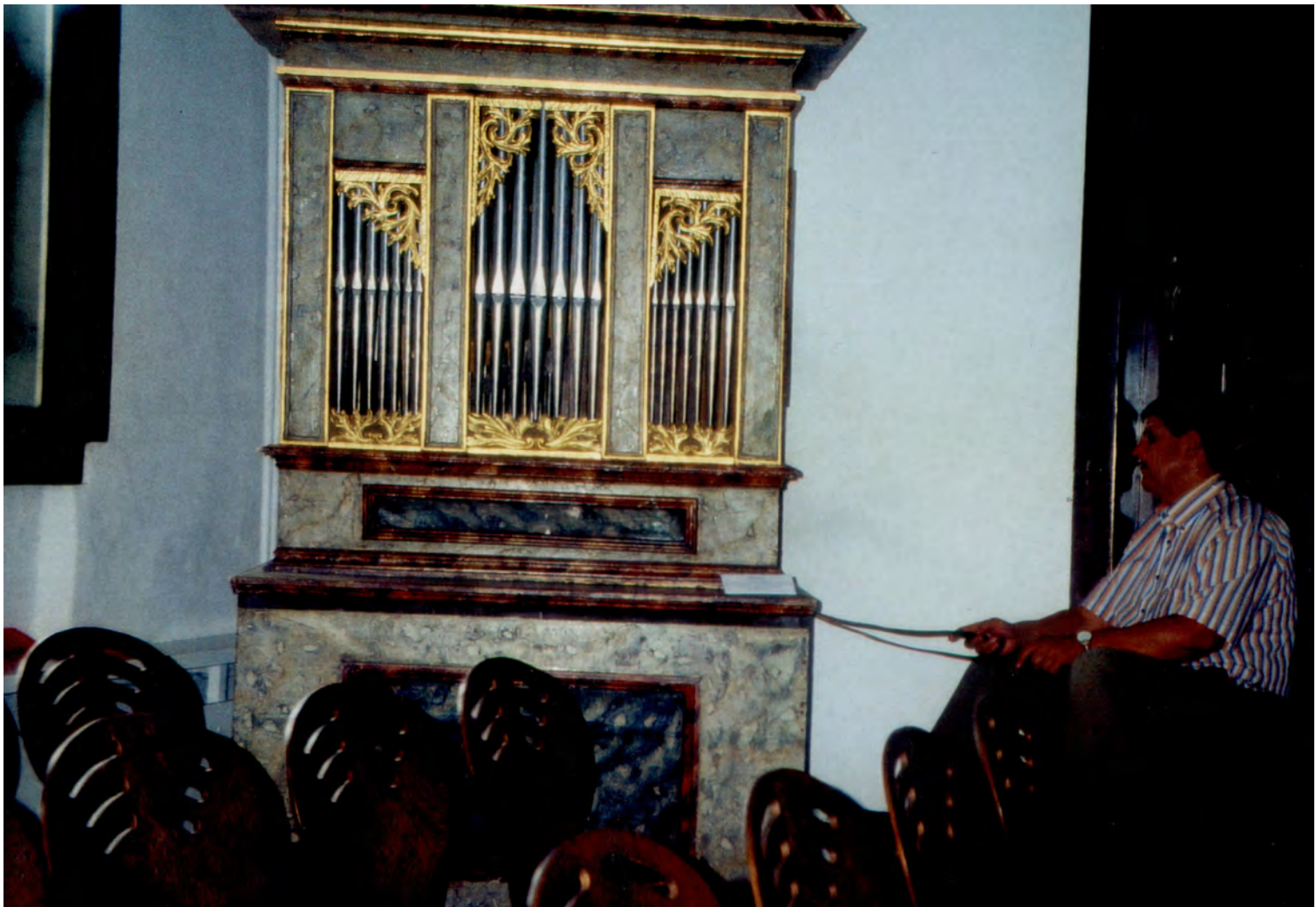

Wartburg i Eisenach

Här översatte Luther
Bibeln till tyska

BACHHAUS
EISENACH

Ulsterflodens källa

Eisenach

Philipsthal

Lördag 29 juli 2006

Lars tåg till Bielefeld via Berlin. For från Malmö 21.52 med Berlin Express. Hett, hett i tvåbäddskupén, delade kupé med italiensk resenär, svårt sova på tåget.

Söndag 30 juli

Ankom Berlin Hauptbahnhof kl 06.01, en så otroligt fin station. Drack mitt kaffe och åt medhavda mackor, men sedan ganska omgående vidare med tåg till Bielefeld, avgång 06.49 och framme 09.19, skönt vilsam färd.

I Bielefeld möttes jag av vännerna Reinhard och Traudi och vi gick på restaurang och åt supergod frukost. Därefter inledde Reinhard och jag vår resa genom att ta ett lokaltåg i riktning Thüringen med första byte i Altenbeker och därefter i storstaden Kassel. Hade med två cyklar (jag fick låna en av Reinhard).

Klockan 21, sitter på restaurang i Sooden/Allendorf i delstaten Hessen. Det har åskat och regnat. Cyklade i dag 43 km från Hannoversche Münden i Niedersachsen där vi inledde cykelturen kl 15 och for fin cykelväg längs floden Werra, och passerade staden Witzén.

Men dessförinnan hade vi haft rejält trubbel. Först i Kassel där vi hade minimal tid för byte så vi tvingades cykla på järnvägsperrongerna och sedan var det kö med flera andra cyklister som skulle lasta in sina cyklar i samma vagn som vi. Svettigt, och i stressen råkade en person få på sin cykel med bagage men hann inte själv ta sig på innan tåget startade.

Vi diskuterade vad vi kunde göra och bestämde att vi skulle lasta av hans cykel när vi kom fram till Münden och hoppas han skulle förstå det. Sagt och gjort, men i denna ånyo stressiga hantering råkade nu Reinhard ut för att själv glömma en av sina cykelväskor ombord.

Reinhard fick sätta igång och ringa en rad samtal och till sist fick han fatt på tågets konduktör som generöst nog lovade att ta hand om väskan och ta med den tillbaka dagen efter till Kassel. Vi bestämde oss då för att ändå inleda vår cykelfärd till Sooden där vi hade bokat privatrum för natten, och sedan låta Reinhard med sin extremt goda kondition cykla tillbaka och hämta väskan dagen därpå.

Måndag 31 juli

Fortsatt cykling längs Werra från Sooden-Allendorf i Hessen till Kreuzburg i Thüringen. Men först fick Reinhard på morgonen cykla tillbaka de 43 kilometrarna till Kassel för att hämta sin cykelväska. Under tiden besåg jag den vackra kurorten Sooden med dess imponerade saltanläggningar (saliner) som sprider en behaglig saltmättad fuktig luft i kurparken. Cyklade också över bron till systerstaden Allendorf på andra sidan Werra och beundrade den stadens arkitektur. Köpte en karta över Hessen och Thüringen, de två delstater som vi var på väg att besöka omväxlande under den kommande veckan, Hessen som innan det tyska enandet 1991 var en del av Västtyskland medan Thüringen låg i DDR.

Reinhard kom tillbaka klockan 11 och vi checkade ut från privatboendet hos familjen Friedrich (som vi betalat 34 Euros för ett dubbelrum). Åter på cykel klockan 11.30, och vi tillbringade hela dagen på vackra cykelvägar längs Werra. Vi passerade strax gamla gränsen till DDR och redan 4 km efter Allendorf vek vi av från cykelvägen och ledde cyklarna uppför en sällsynt brant backe till ett gränsmuseum med bevarade gränshinder från kommunisttiden. Taggtrådshinder försedda med självskjutande vapen, vaktorn och minfält. Vidrigt.

Samma branta väg ner till Allendorf och väl där sökte vi rätt på stadens mest kända sevärdhet - det månghundraåriga lindträd som Franz Schubert ägnade sin komposition *Der Lindenbaum* i sångcykeln *En Vinterresa* 1828. Ja, den lind han såg finns inte kvar, det föll 1912 så det träd man nu ser är ett nyplanterat sådant. For sedan till ännu en fin gammal stad, Eswege, där vi käkade lunch.

Passerade på nytt gamla DDR-gränsen och kom till staden Treffurt i Thüringen, med en helt annan karaktär än städerna i Hessen. Mindre serviceinriktat, färre caféer och mera nergånget (och om kvällarna en total avsaknad av nattliv efter klockan 21). Cykelvägen löpte hela dagen längs floden Werra och med imponerande sandstensklippor på sidorna. Efter 80 km kom vi fram till dagens mål, den gamla staden Kreuzberg med en bro från 1200-talet och en fantastisk medeltida borg. Vi tog in på Hotel Alte Brauerei, fick ett dubbelrum för 60 Euros, och käkade sedan middag på stora torget. Ytterst få människor ute på kvällen men vi träffade dock på och umgicks med ett par holländska cyklister som vi stött på flera gånger under dagens cykling. De var på väg till Prag i Tjeckien. Jättetrött efter dagens väl långa cykeltur, till sängs klockan 22.30

Tisdag 1 augusti

Creuzberg till Eisenach. Efter frukost 08,30 besåg vi Creuzburg på förmiddagen innan vi gav oss iväg med cyklarna vid halv elva. Vi for endast en kort sträcka längs Werra för att sedan vika av på en annan cykelväg till staden Eisenach, vårt mål för dagen. En underbar stad mest känd såsom varande Johann Sebastian Bachs födelsestad samt säte för Wartburgs slott där Martin Luther översatte Bibeln till tyska år 1522. Dessutom finns här en bilfabrik (Opel) och en hel del DDR-minnen, och likaså en mängd vackra korsvirkeshus. Framme i Eisenach redan kl 12, och vi tog oss genast till stadens turistbyrå som fixade boende i ett vandrarhärbärge vid stadsbiblioteket. Installerade oss skyndsamt för att sedan ta stadsbuss nr 10 till Wartburg, ett imponerande byggnadsverk som totalt dominerar landskapet. Borgen är förknippad med 1200-talsfursten Ludvig, med den Heliga Elisabeth och så naturligtvis Luther. Vi tog en guidad tur runt Wartburg, sög i oss all intressant information, och åt sedan lunch i slottsrestaurangen, varefter vi promenerade tillbaka till centrala Eisenach, nerför berget längs en väg kallad Åsnevägen.

Passerade vackra villaområden med utsökta 1800-talsvillor som byggts åt stadens dåtida förmögna och välbeställda borgare som valde att bosätta sig i skuggan av det berömda Wartburg. Borgen som för övrigt utgjorde skådeplats för Sångarstriden år 1209, som Wagner gestaltade musikaliskt i operan *Tannhäuser*.

Promenerade genom hela stan till järnvägsstationen och kollade möjligheten att boka cykelplatser till ett Intercitytåg på lördag. Det är nämligen svårt att få plats på Fulda-Hannover-tåget, och vi ville undvika att råka ut för samma problem som på vägen från Altenbeker till Kassel då vi av en trist kvinnlig konduktör nekades ta med cyklarna på ett expresståg med destination Stralsund.

Annars är det otroligt vilket smidigt system man har i Tyskland. På alla lokal- och regionaltåg är det bara att ta med sig cyklarna in i de särskilda cykelkupéerna och det gör mängder av folk. Cykelturismen är omfattande med ett finförgrenat nät av cykelvägar som genomkorsar landet. Alla floddalar är speciellt populära då de inte innehåller så värst många stigningar.

Jag återvände till hotellet, duschade och vilade en stund samt ringde hem till Bubu i Lund. Reinhard kom åter från stationen och hade ett förslag att vi skulle kunna göra en halvdagstur med tåg till Traudis födelsestad Harges Hallenberg. Men vi kom fram till att det skulle ta för mycket tid från vår fortsatta cykeltur längs Wesertal Radweg.

Nu på kvällen gick vi ut på stan och hittade en trevlig restaurang i city och åt gott: Bondepanna till mig, hare till Reinhard, mörk öl till båda. Glass efteråt (en Schwedenbecher till mig). Skrev ett skoj-vykort till vår vän Daniel i Göteborg. Precis klara med maten utbryter ett förfärligt åskväder med blixtar och muller och sedan ihållande regn som gjorde att vi tvingades stanna en halvtimme extra på restaurangen innan vi gick hem till hotellet. Reinhard försökte ringa sin vän Frank som skrivit cykelguideboken vi har med på färden som beskriver cykelvägarna kring floderna Werra och Fulda.

Onsdag 2 augusti

Eisenach—Philipsthal/Vacha

En trevlig dag som inleddes med besök på Bach Haus i Eisenach på förmiddagen. Dit när de öppnade klockan 10. Dessförinnan hade vi checkat ut från vandrarhotellet och cyklat runt i stan och fann då minnesmärket över stadens synagoga som förstördes under Kristallnatten 1938.

På Bachmuseet hade vi en otrolig intressant och givande visning, där guiden spelade på Bach-familjens instrument: orgel, cembalo, klavikord, spinett etc. Dessutom fantastiska exemplar av altfioler, något som särskilt fascinerar mig. Avslutade museibesöket med att köpa en t-shirt med Bachnoter på samt en trippel-cd med Bach-kantater. Så nöjd med besöket.

Lämnade Eisenach först klockan 12, en transportsträcka tillbaka till Werra Radweg vid Hirschel, i skuggan av motorvägsbron på Europaväg 40. Cykelvägen bestod mestadels av åkervägar intill floden Werra, förbi slottet Neuenhof till östtyska gränspassage-staden Wartha. Reinhard blev berörd att se vägen där han köat många gånger när han hälsade på Traudi i DDR. På västtyska sidan var gränsstaden Herleshausen.

Från Wartha for vi i gammalt DDR-land, åt korv och drack öl på en biergarten i byn Lauschröden, och i Sallmanshausen började det ösregna, vi tog skydd en halvtimme i en port innan vi fortsatte klädda i regnställ. Vädret därefter växlande för att så avslutas på kvällen med strålende sol.

Passerade thüringska staden Gerstungen och fann i byn Untersuhl en spektakulär kyrka, alldeles rund med ett häftigt torn, och inne i kyrkan var väggarna fyllda med underbara målningar föreställande profeterna och apostlarna.

Lämnade sedan östsidan och var åter i Hessen, och passerade strax ett gigantiskt konstgjort berg av kali-salt vid Heeringen (Weera), ett berg kallat Monte Kali.

Reinhard kunde inte se sig mätt på detta märkliga berg och tog mängder av bilder i solsken, även några med thüringska staden Dankmanshausen i bakgrunden. Vi befann oss nu i ett stort industriområde, där man producerar råvara till konstgödningsindustrin.

Sista milen till Philipsthal och Vacha (förbundna av Brücke der Einheit, öppnad 1989) var inte så kul. Ännu en stor kalifabrik med tillhörande berg låg i Philipsthal Hattorf. Framme i Vacha klockan 19.30 men fann att det var fullbelagt på Hotell Adler vid Marktplatz där vi hoppats få bo. Istället blev vi inbokade på Hotel Hessisches Veppen i systerstaden Philipsthal. Efter incheckning där gick vi till jättemysiga Kloster Keller och åt en ljuvlig middag i dess källare: Soppa, argentinsk biffstek, glass och fruktallrik. Åter till hotellet, lade våra blöta kläder på tork. Mådde prima efter dagens många höjdpunkter. Imorgon fortsätta söderut från Vacha.

Torsdag 3 augusti

Philipsthal, Hessen – Geisa, Thüringen – Hilders, Hessen. Cyklade hela dagen längs Ulsterfloden, ett biflöde till Werra, som i sin tur är ett källflöde till floden Weser.

Kväll, trött i benen och ont i skrevet. Dessutom puttrande mage på grund av för många druckna Weissbier. Vi sitter på ett vårt stora fina hotellrum på Gasthaus Hahman i Hilders. Rummet kostar 54 Euros och är det bästa vi haft hittills, med fin utsikt, beläget alldeles intill Bartolomei-kyrkan. Miljön påminner om Bayern med katolsk dominans, blommor utanför alla fönster och hälsningsfrasen är Grüss Gott och inte Guten Tag. Käkade på italiensk restaurang.

Vår dag började på hotellet i Philipsthal där det också bodde några andra cykelturister, men i övrigt var gästerna folk som jobbar på Kali-verket. Efter sen frukost cyklade vi åter till Sacha där vi besåg dess sevärdheter, marknadsplatsen, rådhuset och slottet, och därefter tillbaka till Philipsthal för att där avvika från Werratal Radweg och vika in på Ulster Radweg söderut.

Till stor del färd på nedlagd järnvägsbanvall, omgiven av vacker natur – det UNESCO-skyddade Biosfärreservatet Rhön, förbi nedlagda f d östtyska kali-verk i Unterbreizbach och Uttlar. Kom så till charmiga och vackra DDR-staden Geisa med kyrka och stad på en höjd. Några kilometer väster därom på vägen mot Rasdorf kom vi till gränsmuseet Point Alpha där USA under kalla kriget hade full insyn över Geisa. Mycket illustrativt för Väst att härifrån studera det tyska gränsskyddet. Åt förresten lunch, bratwurst och pommes, på Goldenes Stein Biergarten i Geisa innan vi påbörjade den branta stigningen (10 % lutning) till gränsmuseet. Mycket ansträngande.

Söder om Matzlar färdades vi åter i gamla Väst, i delstaten Hessen fast mer påminnande om Bayern. Vi stannade för fika, kaffe och kaka, i vackra staden Tann (Rhön), också den belägen på ett berg. Nu hade jag återhämtat mig från förmiddagens kraftansträngning. Så sista sträckan till Hilders gick utan problem bortsett från att vi cyklade fel några kilometer i riktning mot Fulda men det blev bara till en vacker extra utflykt.

Imorgon ska vi fortsätta cykla till floden Ulsters källa på gränsen Hessen/Bayern, därifrån ta oss över till Fuldas källflöde och så via Gersfeld ta oss till staden Fulda.

Fredag 4 augusti

Hilders – Wästensachsen – Ulsterquelle – Rote Moor – Fuldaquelle – Wasserkuppe – Gersfeld – Fulda – [Hannoversch Münden](#). 70 km på cykel + avslutande tågresa. Ett dagsverke till stor del bestående av krävande uppförslut, inte minst den etapp som ledde upp till högsta punkten, Heidestein på 912 meters höjd över havet där Ulsterflodens källa är belägen alldeles vid gränsen mellan delstaterna Hessen och Bayern. Vi njöt av att dricka det goda källvattnet.

Märkligt nog stötte vi inte på en enda annan cykelturist på hela turen längs Ulster. Vilken kontrast mot stojet och stället någon timme senare när vi efter en cykeltur över en högplatå (som är del av bergsområdet [Rhön](#)) nådde betydligt populärare och mera lättillgängliga Wasserkuppe, platsen där floden Fulda, ett annat källflöde till Weser rinner upp. Ulster/Werra och Fulda förenas för övrigt vid [Hannoversch Münden](#) och blir till den stora floden Weser.

Från Wasserkuppe kunde vi njuta av en otroligt skön nerförsbacke till staden Gersfeld och även resterande cykelväg till Fulda, totalt 30 km, var lätttrampad.

Tyvärr fick dagens resa en oskön avslutning. Strax innan Fulda blev det ösregn och innan jag hann byta om och ta på mig regnkläder var jag fullständigt blöt. Vi tog oss till järnvägsstationen och beslöt ta tåget vidare sista sträckan till [Hannoversch Münden](#) utan att se något av staden Fulda. Den berömda domkyrkan med Bonifatius relikier var för övrigt stängd för kvällen. Reinhard köpte biljetter till ett regionaltåg mot Kassel Schlosstrasse, varifrån vi sedan for vidare med Erfurter Stadtbahn – som är en slags snabbspårvagn – till Münden.

Framme i Münden klockan 21.26. Käkade en helkass middag på en restaurang varefter vi letade rätt på Berghotel vid Tilly Schantze. Reinhard hade ringt för att boka hotell från Fulda men det hotell han hade fått rekommenderat från Franks guidebok

var fullbokat. Istället tipsades han om detta hotell – utan att tänka sig för vad gällde priset. Tredubbelt så dyrt mot det fina rummet i Hilders igår, 165 Euros, det dyraste hotellrum jag någonsin bott på. Ankom till hotellet vid 22.30, efter dusch sitter jag nu och dricker en weissbier i restaurangen och skriver dagbok och kollar på kartan och minns dagens cykelfärd i bergen, resans höjdpunkt. Högplatån vi färdades över påminde om svenska fjäll, men med touch av Alperna. Ledde min cykel när det var som värst, men för det mesta cyklade jag (Reinhard cyklar däremot alltid). Min växel knirrade dessutom, varför vi stannade till hos en cykelreparatör i Wüstensachsen, som fixade till min 21-växlade Shimano, för 2 Euro.

Intrycket av resan – Tyskland är ett imponerande väl uppbyggt cykelturismland. Varenda by eller stad man besöker har dessutom anor från 1200-talet eller ännu äldre, med mängder av vackra byggnader, inte minst kyrkor och rådhus. Så artiga människor, alla man möter hälsar på varandra, folk ställer gärna upp och berättar saker. Annorlunda mot Sverige. Nu efter sista verkliga cykeldagen – lite trött i benen men inte alls som igår kväll. Och det onda i rumpan har gått över mer eller mindre – jag fick låna ett par specialkalsingar av Reinhard.

Lördag 5 augusti

Hannoversch Münden – Hannover – Bielefeld.

Hotellrummet i Münden visade sig inte alls kosta 165 Euro, utan bara 80. Efter frukost på hotellet där vi också träffade två svenska familjer på bilsemester, besiktigade vi stadens attraktioner. Besökte Tillys Skans högt uppe på berget med en fin utsikt över staden (och Ebelsbergs klassiska hotell). Cyklade sedan runt i den vackra staden och drack kaffe innan vi for med regionaltåget klockan 11.05 till Göttingen för vidare byte till Hannover och slutligen Bielefeld.

Tåget från Münden var fullt med cyklar, säkert 15 stycken. Münden är en populär startpunkt för många cykelturer. Även i Hannover tog vi en cykeltur på stan i väntan på nästa tåganslutning.

Väl framme i Bielefeld besökte vi först varuhuset Karstadt och köpte en present till Bubu, sedan cyklade vi de 11 kilometrarna hem till Reinhard's hem i Jöllenbeck. Traudi var dessvärre inte hemma – hon var hos sin familj i Weida, men Reinhard's syster Eva (som jag träffade en gång tidigare i Damme 1978) var där. Traudi hade dock lämnat två flaskor Thüringer Schwartzbier till mig. På kvällen cyklade jag, Reinhard och Eva till Sole Mio pizzeria i Jöllenbeck och satt i den ljumma sommarkvällen och åt svärdfisk. Hem, bildvisning och vin innan jag dödstrött kröp till sängs klockan 00.15.

Total distans vi cyklat denna vecka blev 380 km. Vilken sanslöst rolig resa.

Söndag 6 augusti

Bielefeld – Hannover – Hamburg – Köpenhamn – Lund. Tåg avfärd från Bielefeld 10.37, i Köpenhamn 17.59.

Anslutningen i Hannover skulle dock bli väldigt kort och stressig, varför Reinhard kom på en bra lösning, att jag istället började med att ta ett regionaltåg till Minden och därifrån ta IC-tåget Amsterdam-Berlin till Hannover. Fungerade fint. Smockfullt på tåget från Hannover till Hamburg men jag hade som tur var platsreservation, och även på Köpenhamnståget var det fullt på den tyska sidan fram tills Puttgarden. Från Köpenhamn Öresundståg 18.23, smockfullt det också från Malmö, framme i Lund 19.20. Promenerade hem i det vackra vädret. Det rädde värmebölja i Lund, inget regn som i Tyskland. Underbart vara hemma hos familjen igen.

LARS EKLUND